



T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 17 Ağustos 2023
Sayı : 139

10/290

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Mevsimlik tarım işçisi olarak çalışan vatandaşlarımızın yaşadığı sorunların ele alınarak çözüm önerilerinin ortaya konulması amacıyla Anayasa'nın 98'inci maddesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 25.07.2023

Av. Mahmut TANAL

Şanlıurfa Milletvekili

Mevsimlik tarım işçisi, “Kendisinin ya da başkasının tarım alanında ekim, yetiştirme, ilaçlama, hasat gibi tarımsal üretimin herhangi bir aşamasında çalışan, ücretli/yevmiyeli veya aynı ödeme karşılığı, sözleşmeyle veya sözleşme olmaksızın, o ülkenin vatandaşı ya da göçmen olup sürekli ya da gezici mevsimlik çalışan kişi” şeklinde tanımlanmaktadır.

Mevsimlik tarım işçilerinin yaşadıkları sorunlar, uzun yıllardır dile getirilmesine rağmen çözülememiştir. Mevsimlik tarım işçilerinin çoğunluğu; Şanlıurfa, Mardin, Diyarbakır, Batman, Adıyaman olmak üzere Güneydoğu Anadolu’daki ailelerden oluşmaktadır. Mart ayının sonundan Kasım ayının sonuna kadar çapalama, ilaçlama ve toplama işleri için özellikle İç Anadolu, Akdeniz, Ege ve Karadeniz illerine yönelik yoğun mevsimlik tarım göçü yaşanmaktadır. Yine geçimini tarım işçiliğiyle sağlayan aileler, yaşadıkları ilin tarlalarını ya da komşu ilin tarım alanlarını tercih etmektedir.

En çok mevsimlik tarım işçisi barındıran illerin başında Ankara, Adana, Afyon, Bursa, Eskişehir, Konya, Kayseri, Hatay, Manisa, Mersin, Yozgat, Aksaray, Çorum, Ordu ve Giresun gelmektedir. Elma, zeytin, üzüm, fındık, kayısı, turuncgiller toplama/satış için hazırlama ve şekerpancarı, tütün, pamuk, domates, patates, soğan işçiliği ile örtü altı ürün yetiştiriciliğiyle ilgili işgücü ihtiyacı mevsimlik tarım işçiliğini yaygınlaştırmaktadır.

Mevsimlik tarım işçileri, zor ve kötü koşullarda yaşam mücadelesi vermektedir. Mevsimlik tarım işçileri, barınma, ulaşım, sağlık, beslenme, güvenlik haklarından mahrum şekilde başka diyarlarda ekmek parası kazanma derdine düşmektedir.

Mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarının başında barınma gelmektedir. Tarlada zamanla yarışırcaasına ter döken tarım emekçileri, insan onuruna yakışır barınma koşullarından mahrumdur. Mevsimlik tarım işçilerinin yüzde 80’i çadırlarda yaşamaktadır. Yağmura ve rüzgara dayanıksız çadırlar, mevsimlik tarım işçiliğiyle uğraşan aileler için işkence aracına dönüşmektedir. Yırtık, eskimiş çadırlar, derme çatma yapılar, tarım işçilerince hem barınma hem de dinlenme alanı olarak kullanılmaktadır. Mevsimlik tarım işçilerinin barındığı alanlarda elektrik, tuvalet, sıcak su, banyo imkanı bulunmamaktadır. İçme suyu temini uzak mesafeden tankerlerle, bidonlarla sağlanmaktadır. Bir yanda tarlada çalışan, bir yanda yemek ve çamaşıra yetişen, bidonlarla su taşıyan kadınlar için koşullar daha da ağırdır.

Mevsimlik tarım işçilerine geldikleri illerde kimi zaman çadır yeri olarak çöplük alanı layık görülmektedir. En ufak bir yağmurda çamur deryasına dönen arazilerde, toz toprak içinde, yerleşim alanlarından uzakta konaklamaya zorlanan mevsimlik tarım işçileri, TBMM’den, yetkili kurumlardan sorunlarına çözüm bulmalarını beklemektedir.

Mevsimlik tarım işçileri, gerekli önlemler, tedbirler alınmadığı için yollarda can vermektedir. Kamyon kasalarına, yük üzerine, traktör römorklarına bindirilen, tıka basa minibüslere doldurulan mevsimlik tarım işçilerinin can güvenliği tehlikeye atılmaktadır. “Mevsimlik tarım işçileri trafik kazasında yaşamlarını yitirdi/yaralandı” başlıklı haberler, gazetelerin 3. sayfalarından eksik olmamaktadır.

Anayasa'mızın 45. maddesine göre devlet; tarım, hayvancılık ve bu üretim dallarında çalışanları korumakla yükümlüdür. Ancak mevsimlik tarım işçileri, Anayasa'mızın 45. maddesine aykırı biçimde kaderlerine terk edilmekte, Anayasal haklarından mahrum bırakılmaktadırlar.

Anayasa'mızın 56. maddesine göre devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamakla yükümlüdür. Fakat üzülerek müşahade ediyoruz ki, gezici/mevsimlik tarım işçileri, temel sağlık hizmetlerinden faydalanamamaktadır. Bulaşıcı ve kronik hastalıklar, muayene ve tedavi hizmetleri, gebe ve bebek kontrolü, aşılama hizmetleri, beslenme yetersizliği, gıda güvenliği, içme ve kullanma suyu kullanımı, engelli bakımı, ruh sağlığı vb. konularda mevsimlik tarım işçilerine yeterince sağlık hizmeti sunulamamaktadır. Koronavirüs salgını sürecinde mevsimlik tarım işçileri, en savunmasız emekçi grubu olarak karşımıza çıkmıştır.

Mevsimlik tarım emekçilerinin çadır kurdukları yerler, konaklama alanları her türlü tehlikeye karşı korumasız haldedir. Kimi zaman sağanak yağışlar nedeniyle yağmur sularının bastığı çadırlarda sel tehdidiyle karşı karşıya kalan mevsimlik tarım işçileri, kimi zaman ise yabani hayvan saldırısına uğramaktadır. Akrep, yılan sokması sonucu zehirlenmeler, kimyasal maddeye maruz kalmalar, iş kazaları, mevsimlik tarım işçiliğinde sık sık karşılaşılan risklerdir. Kimi zaman ise mevsimlik tarım işçileri nefret söylemine, sözlü ve fiili saldırılara maruz kalmaktadır. Mardin'den Sakarya'ya fındık toplamaya giden mevsimlik tarım işçilerinin uğradığı saldırı, hala hafızalardaki tazeliğini korumaktadır.

Mevsimlik tarım işçileri, deyim yerindeyse kölelik koşullarında yaşam mücadelesi vermektedir. Zamanla yarışrcasına saatlerce güneşin altında ter dökmektedirler. Buna rağmen günlük yevmiyeleri asgari ücretin dahi altında kalmaktadır. Bahçe, tarla sahipleri, çavuşlar aracılığıyla son derece düşük ücretlerle vatandaşlarımızı mevsimlik tarım işçisi olarak çalıştırmaktadır. Vaktinde ödenmeyen ücretler, eksik ödenen veya hiç ödenmeyen ücretler de halihazırda yaşadıkları zorlukları daha da arttırmaktadır. Enflasyona, zam oranlarına, giderek ağırlaşan yaşam şartlarına, hayat pahalılığına rağmen mevsimlik tarım işçilerinin ücretleri için yıllar arasında belirgin bir artış yaşanmamaktadır. Mevsimlik tarım işçileri, neredeyse geçen yılın yevmiyesiyle tarlada çalıştırılmaktadır. Geniş arazilerinde Urfa fıstığı üretimi yapan Tarım ve Orman Bakanlığı Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü'ne (TİGEM) bağlı Ceylanpınar Tarım İşletmesi'nde, düşük ücretle işçi çalıştırıldığı, yasalara aykırı şekilde çocuk işçi bulundurulduğu, 12 saati bulan çalışma süresinin dayatıldığı iddiaları da vicdanları yaralamaktadır.

Mevsimlik tarım işçiliğiyle uğraşan ailelerin fertleri, sağlıklı beslenememektedir. Bağ bahçede, tarlada çapalama yapan, ilaçlama ve bakım işleriyle uğraşan, ürün toplayan emekçilere yemek verme sorumluluğundan işverenler kaçmaktadır. Emekçiler, tarlada, bahçelerde çalışırken azık olarak yanlarında getirdikleri yiyecekleri tüketmektedir.

Mevsimlik tarım işçiliği denince akıllara ilk Şanlıurfa ilimiz gelmektedir. En çok mevsimlik tarım işçisi, tarımın başkenti olarak bilinen Şanlıurfa'dan çıkmaktadır. Şanlıurfalılar, mart ayından aralık ayına kadar Ankara, Adana, Afyon, Bursa, Eskişehir, Konya, Kayseri, Hatay, Manisa, Yozgat, Aksaray ve Ordu başta olmak üzere Türkiye'nin neredeyse

tüm illerine mevsimlik tarım işçisi olarak dağılmaktadır. Mevsimlik tarım işçiliği için yollara düşen Şanlıurfalı aileler, çocuklarıyla birlikte derme çatma çadırlarda yaşam mücadelesi vermektedir.

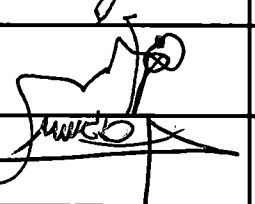
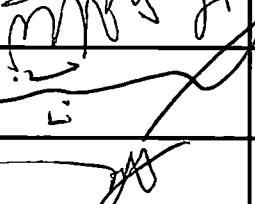
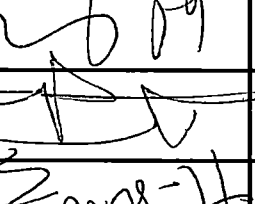
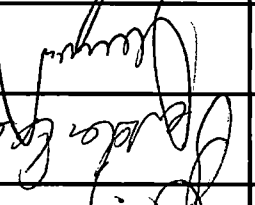
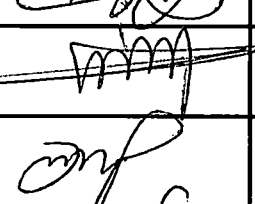
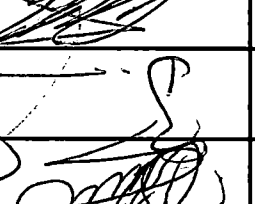
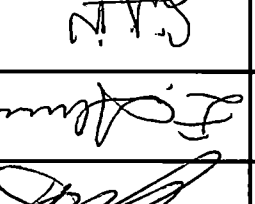
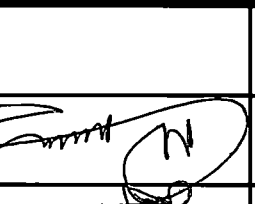
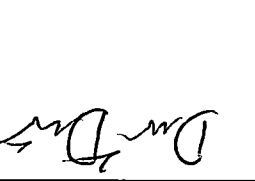
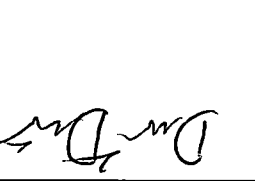
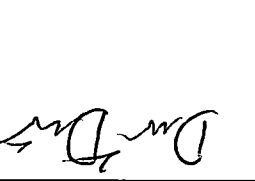
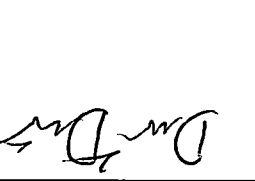
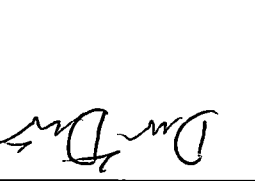
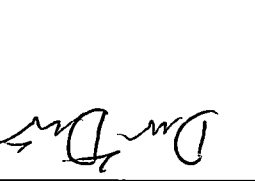
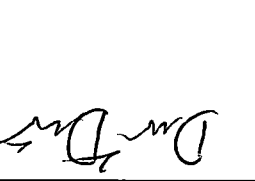
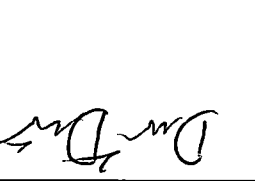
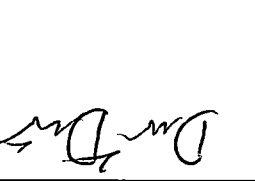
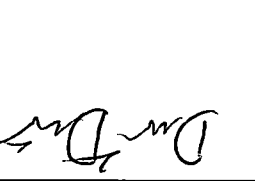
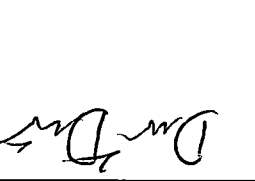
Şanlıurfa ilimiz, verimli topraklarına rağmen varlık içinde yokluk yaşamaktadır. Şanlıurfa'da mevsimlik tarım işçiliğinin yaygınlaşmasına iktidarın yanlış, etkisiz ve öngörüsüz politikaları yol açmaktadır.

Her yıl 100 binlerce Şanlıurfalı, ekonomik sebeplerden dolayı mevsimlik tarım işçisi olarak yollara düşmektedir. Şanlıurfalı tarım işçileri, aileleriyle birlikte gittikleri yerlerde kötü ve zorlu şartlar altında ayakta kalmaya çalışmaktadır.

Hiçbir güvenlik tedbiri alınmadan balık istifi şeklinde araçlara bindirilen mevsimlik tarım işçilerinin trafik kazası sonucu yaşamlarını yitirdiği yönündeki haberler, sıradanlaşmaktadır.

İnsan onuruna yakışmayan tarzda çadırlarda barınan, güneşin altında tarlada çalışan mevsimlik tarım işçisi aileler, temiz ve sağlıklı gıdaya, içme suyuna, sağlık olanaklarına erişememektedir. Üç kuruşa sabahtan akşama ırgatlık yapan mevsimlik tarım işçileri, kimi zaman da ayrımcılığa ve zorbalığa maruz kalmaktadır. Mevsimlik tarım işçiliğiyle geçimlerini sağlayan aileleriyle birlikte giden çok sayıda Şanlıurfalı öğrenci, okullarından ve eğitimlerinden uzak kalmaktadır. Ailelerinin yanında tarla başına giden küçük yaştaki çocuklar, her türlü haktan yoksun bırakılmaktadır.

Açıklanan tüm bu hususlar, mevsimlik tarım işçilerinin yaşadıkları tüm sorunların derhal tespit edilip bu sorunlar hakkında çözüm önerileri üretilmesini elzem kılmaktadır. Bu sebeple işbu önergede açıklanan ve sonrasında tespit edilecek diğer sorunlara ilişkin çözüm önerilerinin ortaya konulması amacıyla önergemizin dikkate alınması büyük önem arz etmektedir.

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Mahir POLAT	Tamir Mv	
İyett Tokun	Ord. Mv	
Gökçe TAŞCIER	Ankara Mv.	
Gökçe Altınel	İst	
Fahri ÖZKAN	Kırklareli	
Mehmet İSTANL	Bergama	
Dr. Gökçe KURŞULU	Edirne Mv.	
Velî HANCI	Nakaz Mv.	
Utku GÖRNER	Edirne Mv.	
Sevdi ERDOĞAN	İzmir Mv.	
Ervin KANAR	Aydın	
Demir DİNÇER	Ankara	
Uğur KARASU	Sivas Mv	
Özgür ÖZCAN	Muğla Mv	
Süleyman BALBAL	Aydın	
Boz BİL	Balıkesir	
Erkin ALTAY	İstanbul	
Ölçen YENİALP	Ankara	
Mehmet TAHTAŞ	Görüm	
Gökçe Altınel	İst	

Dr. Düz

Ankara

Deniz Özcan